

zabeležil. To sem tudi g. Gabru pojasnil pred objavo njegovega članka.

Groharjevega spomina pa naj g. Gaber nikar ne vzbuja! Človek, ki je čez živega Groharja toliko zabavljaj, ki je umirajočega smešil po javnih lokalih, ki je mrtvemumu umetniku izkazal ob mrtvaškem odru svojo pieteto na jako čuden način, naj ne imenuje njegovega imena! Še manj pa se mu spodobi to ime zlorabljeti v svrhu psovanja njegovih tovarišev. To se pravi uganjati nečednosti!

Končno še nekaj besed o tovarišu Žmitku! Ne ljubi se mi poskakavati za vsakim kozjim skokom, s katerim hoče g. Gaber poniževati Žmitka in mu škodovati na javnem ugledu. Značilno primero take vrste sem bralcu podal, ko sem govoril o hannoverski konkurenci. Žmitek je pošten, resen umetnik in kot takega so ga vsi klubovi člani spoštovali. Ni res, da bi ga v klubu le tolerirali, ni res, da je smel pri Miethkeju razstaviti pod stopnicami, tam je stala samo ena njegova slika, vse druge pa so visele po ravno istih stenah kakor slike ostalih razstavljalcev. Noben klubov član mi ni kdaj rekel ali namignil, da naj se ga iznebimo, in to velja tudi za Vesela ali Sternena. Zakaj Vesela ni več v klubu, on sam dobro ve in tudi mi vemo, pa z Žmitkom nima to nič opraviti. Sternena je iz kluba izstopil, ne da bi navedel kak vzrok. To pa, kar je meni in Groharju nasproti namigaval, tudi ni v nikaki zvezi z Žmitkom. Nimam nobenega povoda misliti, da je bil Sternena v tem slučaju neodkritosrčen proti klubu in bom na njegovo resničnost toliko časa verjel, dokler me on sam ne prepriča o nasprotnem.

To so sicer popolnoma intimne zadeve klubove in le skrajna netaktnost more take stvari spravljati v javno debato. Ker je pa po zaslugi g. Gabra že tako daleč prišlo, izjavlja klub „Sava“ sledeče:

Podpisani člani slov. umetniškega kluba „Save“ izjavljamo, da smo v osebi g. P. Žmitka vedno priznavali in spoštovali nam enakovrednega člana imenovanega kluba ter se je naše občevanje z njim popolnoma strinjalo s tem našim mnenjem. Zato proglašamo vse temu nasprotujoče vesti za laž ali preišljeno pačenje. F. Berneker, R. Jakopič, L. Jama, M. Jama.

Protijizava tovariša Žmitka pa se glasi:

Predloženo izjavo od dne 10. avgusta 1911, podano od mojih gg. kolegov slov. umetniškega kluba „Save“ proti javnemu obrekovalcu kluba in njegovih članov, Ante Gabru, jemlje s polnim zaupanjem podpisani na znanje ter istočasno izraža svoje resno ogorčenje nad krivičnimi in zlobno zavritimi napadi. Peter Žmitek.

Moja razprava je postala daljša kakor sem nameraval, pa upam, da sem članek g. Gabra vsaj v njegovih glavnih potezah in namenih označil. Ni mi bilo prijetno posvetiti z lučjo resnice v to zmedo laži, zavijanja in pačenja in želim, da ne bom nikdar več prisiljen reševati take naloge. Če g. Gaber išče svoj poklic v tem, da osreči svoj narod vsako sedmo leto s podobnim duševnim produktom, bi bilo za ta narod in tudi za njega samega bolje, ako bi sprejel ponujeno mu mesto muzejskega ravnatelja v Belgradu, oziroma Sofiji, ali da bi postal docent na dunajski univerzi, ali vsaj ostal urednik lista „Zeit“.

To in ono.

P. Hugolin Sattnerjev oratorij „Canticum Assumptionis B. M. V.“

Imeli smo priložnost, prelistati prvi odtisk p. Hugolin Sattnerjevega oratorija in pregledati notranji stroj te kompozicije. Oratorij ima, kakor smo že zadnjič nekoč poročali, tri dele: 1. Dormitio (smrt) — 2. Assumptio (vnebovzetje) — 3. Coronatio (kronanje prebl. Dev. Marije).

Prvi del se prične s kratkim orkestralnim uvodom, ki poslušalca takoj prestavi v pravo razpoloženje. Potem se oglasi Ženin (bariton) iz Visoke pesmi in vabi Marijo k sebi v nebesa:

Vstani, moja prijateljica, lepa moja, in pridi!
Moja golobica, pokaži mi svoje obličje; naj
zveni tvoj glas v mojih ušesih, ker tvoj glas
je sladak in tvoje obličje zalo.

Marija, koprneča po večni združitvi z Bogom, odgovarja v sopran-solu:

Kakor jelen po studencu hrepeni,
duša moja k Bogu mojemu drhti —
oh, odpadite, zemlje okovi,
da v ljubezni se vtopim Njegovi!

Ženin ponovi svoje vabilo, njemu se pridruži zbor nebeščanov, ki v živahni fugi kliče:

Vstani! hiti! moja golobica,
ti prijateljica moja, pridi!
krasna si, vsa rožna tvoja lica,
kakor zarja v večnih dvorih vzidi!

Marija grli v deviški ljubezni do Ženina:

Preljubi je moj in njegova sem jaz,
o, naj mi odkrije svoj večni obraz!
Kot pečat me deni na svoje srcé,
močnejše kot smrt so ljubezni želje...
Obsujete me vso s cveticami,
obdajte me z zlahtnimi jabolki —
v ljubezni mi duša medli!

Ta solospjev je najnežnejši, čudovito lep v svoji religiozni sentimentalnosti. —

Tedaj pa se oglasi zbor zemljanov, ki prosi Marijo, naj še ostane na zemlji, ona — Tolažnica in Mati zapuščenih Evinih otrok:

Nikar od nas, Devica,
o, vrni se nam, vrni —
še enkrat, Tolažnica,
pogled svoj v nas obrni!

Toda močnejši je angelski glas:

Pridi z Libana,
Ženinu zvesta,
da boš venčana,
pridi, nevesta!

*

Drugi del se prične z recitativom, ki opisuje legendo o apostolih pri Marijinem grobu. Apostoli so se po božjem navdihu vsi sešli v Jeruzalemu in so pokopali Devico Marijo

med petjem svetih angelov. In tretji dan so šli zopet h grobu in niso našli trupla v njem.

Preroški glas oznanja izvor Marijine telesne nesmrtnosti, ki je njeno brezmadežno spočetje, kakor je napovedano že v prvi knjigi Mozesovi. Tedaj se oglasi moški zbor in slavi zmago Marijino nad smrtjo in peklom:

O smrt, o smrt,
tvoj strah je strt —
o pekel, kje je tvoja zmaga!

Marija je vzeta v nebo; v prekrasnem sijaju se dviga v zračne višave. Strmeč vprašuje angel v tenor-solu:

Kdo je ta, ki kakor zarja
vstaja svetla do neba,
kakor luna iz viharja,
kakor sonce — kdo je ta?

Spozna jo, čudovito Gospo — in samemu sebi odgovarja, pozdravlja Marijo:

Kdo je ta? — Ave, Marija!
Polna božje milosti —
Vsa nebeška domačija
Tvoje zmage dan slavi.

In takoj se oglasi zbor angelov (ženski zbor) in proslavlja vnebovzeto Devico. (Tekst je tu parafraza molitve Češčena Marija.) — Moški zbor tekmuje z ženskim v pozdravih do Marije:

Ti Jeruzalema slava,
Izraelova radost,
zdrava, o Kraljica, zdrava,
ljudstva našega sladkost!

Kot cipresa, ne mrjoča,
kakor cedra z Libana,
kakor palma sanjajoča
z zemlje si povišana . . .

Zborom sledi mešani četverospjev, nato prisrčen dvospjev in zopet mešani zbor, vsi v častnih naslovih in podobah proslavljajoč vnebovzeto Kraljico. Angelski glas in zbor završita drugi del, ponavlja klic:

Pridi z Libana,
Ženinu zvesta,
da boš venčana,
pridi, nevesta!

*

V tretjem delu se izvrši kronanje:

Prikazalo se je veliko znamenje na nebu: Žena, odeta s solncem, in luna pod njenimi nogami in okrog njene glave venec dvanajsternih zvezd.

Orkester se oglasi sam v blestečem simfoničnem stavku, kateremu se pridruži zbor:

Aleluja! — Zavriskajte zbori!
Aleluja — na Sionski gori!
Kralju večnih vekov se glasite,
kronano Devico proslavite!

Marijino hrepenenje je izpolnjeno, njene melodije postanejo živahnije, ko poje v nebesih slavo Magnifikat:

Moja duša Stvarnika veliča
in moj duh se v Bogu veseli,
ker se je ozrl na svojo deklo
in velike storil mi reči . . .

Glej, od vzhoda zemlje do zahoda
blaženo zdaj moje bo ime,
od naroda zemlje do naroda
vsi jeziki srečno me slavé. —

Večno je usmiljenje Gospoda,
vsem je on obljubam svojim zvest:
z močno roko je povzdignil nizke
in ošabne vrgel s prvih mest . . .

Med poedinimi kiticami tega slavošpeva prepevajo v raznih glasbenih oblikah nebeščani, slaveč troedinega Boga in kronano Devico. — Sledi recitativ, ki oznanja dovršenje Marijine slave:

Povišana je sveta božja Porodnica
nad kore angelov v nebeškem kralje-
stvu. Veselimo se vsi v Gospodu!

K sklepu se združijo zemljani v velik zbor „Češčena Kraljica“ — (parafraza antifone Salve Regina). V treh daljših kiticah molijo h kronani Materi:

Češčena, Kraljica, usmiljena Mati,
Ti naše življenje in up in sladkost!
Glej, k Tebi vzdihujemo Eve otroci,
ko žalost nas bega, napaja grenkost —
Pokaži nam svoje premile oči,
usmili se, Mati, nas Ti!

— — — — —
— — — — —
In k Sebi trpine privedi nas kdaj
v nebeški preblaženi raj — Amen.

Te vrstice smo napisali, da opozorimo slovensko občinstvo na pomembno delo, ki izide v klavirskem izvlečku meseca oktobra — in se bo, če smo prav poučeni, prvič proizvajala tja meseca marca prihodnjega leta. XY.

